

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Rozdział 1. Przegląd kierunków i teorii badań nad rozwojem pojęć	13
1.1. Ogólna charakterystyka pojęć	13
1.2. Pojęcia emocjonalne i teorie pojęć emocjonalnych	16
1.3. Koncepcja reprezentacji emocji Tomasza Maruszewskiego i Elżbiety Ścigały	23
1.4. Pojęcia emocjonalne u dorosłych w świetle badań	27
1.5. Koncepcje rozwoju pojęć u dzieci	31
1.5.1. Koncepcja kategorii semantycznych Eleonory Rosch	31
1.5.2. Hipoteza cech semantycznych (FSH) Eve Clark	34
1.5.3. Teoria kontrastów leksykalnych Eve Clark	36
1.5.4. Dziecięce teorie umysłu	38
1.6. Organizacja umysłu dziecka w zakresie kształtowania pojęć emocjonalnych	41
1.7. Pojęcia emocjonalne u dzieci – przegląd badań	44
Rozdział 2. Okres średniego dzieciństwa – wiek przedszkolny	67
2.1. Rozwój poznawczy	67
2.1.1. Teorie rozwoju poznawczego	67
2.1.1.1. Teoria poznawczo-rozwojowa Jeana Piageta	68
2.1.1.2. Koncepcja społeczno-poznawcza rozwoju Lwa S. Wygotskiego	73
2.1.2. Charakterystyka zmian procesów poznawczych w zakresie percepcji, funkcji zarządzających, uwagi i pamięci	77
2.2. Rozwój językowy	80
2.2.1. Aspekty rozwoju językowego	81
2.2.2. Przebieg rozwoju językowego	83
2.3. Rozwój emocjonalny	87
2.3.1. Definicje emocji oraz ich funkcje	87
2.3.2. Psychologiczna charakterystyka wybranych emocji	89
2.3.3. Rozpoznawanie i nazywanie emocji przez dzieci – emocje „w języku” dziecka	91
2.3.4. Nabywanie reguł ekspresji emocji i kompetencji emocjonalnych	95

Rozdział 3. Okres późnego dzieciństwa – młodszy wiek szkolny	101
3.1. Rozwój poznawczy	101
3.1.1. Opis kierunków zmian w rozwoju myślenia i funkcji poznawczych (uwaga, pamięć, spostrzeganie – percepcja wzrokowa i słuchowa, funkcje wykonawcze)	101
3.2. Rozwój językowy	105
3.2.1. Kompetencje komunikacyjne i językowe	105
3.3. Rozwój emocjonalny	108
3.3.1. Rozwój rozumienia, samokontroli i autoregulacji emocji	109
Rozdział 4. Badania własne	115
4.1. Cel badań, pytania badawcze i hipotezy	115
4.1.1. Zmienne i wskaźniki	118
4.2. Organizacja badań własnych	130
4.2.1. Osoby badane, plan badawczy i procedury badawcze	130
4.2.2. Narzędzia badawcze i materiały	135
Rozdział 5. Wyniki badań własnych	139
5.1. Treść i struktura pojęć emocjonalnych u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	139
5.1.1. Treść i struktura emocji <i>radość</i> u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	140
5.1.1.1. Definicja emocji <i>radość</i>	140
5.1.1.2. Nosiciel emocji <i>radość</i>	143
5.1.1.3. Cechy nosiciela emocji <i>radość</i>	145
5.1.1.4. Czynności wykonywane przez nosiciela emocji <i>radość</i>	147
5.1.1.5. Przyczyny emocji <i>radość</i>	149
5.1.1.6. Okoliczności emocji <i>radość</i>	151
5.1.1.7. Ocena emocji <i>radość</i>	153
5.1.2. Treść i struktura emocji <i>smutek</i> u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	155
5.1.2.1. Definicja emocji <i>smutek</i>	155
5.1.2.2. Nosiciel emocji <i>smutek</i>	158
5.1.2.3. Cechy nosiciela emocji <i>smutek</i>	161
5.1.2.4. Czynności wykonywane przez nosiciela emocji <i>smutek</i>	163
5.1.2.5. Przyczyny emocji <i>smutek</i>	165
5.1.2.6. Okoliczności emocji <i>smutek</i>	168
5.1.2.7. Ocena emocji <i>smutek</i>	171
5.1.3. Treść i struktura emocji <i>strach</i> u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	174
5.1.3.1. Definicja emocji <i>strach</i>	175
5.1.3.2. Nosiciel emocji <i>strach</i>	178
5.1.3.3. Cechy nosiciela emocji <i>strach</i>	180

5.1.3.4. Czynności wykonywane przez nosiciela emocji <i>strach</i>	183
5.1.3.5. Przyczyny emocji <i>strach</i>	185
5.1.3.6. Okoliczności emocji <i>strach</i>	188
5.1.3.7. Ocena emocji <i>strach</i>	192
5.1.4. Treść i struktura emocji <i>złość</i> u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	195
5.1.4.1. Definicja emocji <i>złość</i>	195
5.1.4.2. Nosiciel emocji <i>złość</i>	199
5.1.4.3. Cechy nosiciela emocji <i>złość</i>	201
5.1.4.4. Czynności wykonywane przez nosiciela emocji <i>złość</i>	204
5.1.4.5. Przyczyny emocji <i>złość</i>	205
5.1.4.6. Okoliczności emocji <i>złość</i>	209
5.1.4.7. Ocena emocji <i>złość</i>	212
5.1.5. Treść i struktura emocji <i>zdziwienie</i> u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	214
5.1.5.1. Definicja emocji <i>zdziwienie</i>	215
5.1.5.2. Nosiciel emocji <i>zdziwienie</i>	217
5.1.5.3. Cechy nosiciela emocji <i>zdziwienie</i>	220
5.1.5.4. Czynności wykonywane przez nosiciela emocji <i>zdziwienie</i>	223
5.1.5.5. Przyczyny emocji <i>zdziwienie</i>	224
5.1.5.6. Okoliczności emocji <i>zdziwienie</i>	227
5.1.5.7. Ocena emocji <i>zdziwienie</i>	229
Rozdział 6. Dyskusja dotycząca wyników badań nad treścią i strukturą pojęć emocjonalnych u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	233
6.1. Radość	234
6.2. Smutek	240
6.3. Strach	247
6.4. Złość	256
6.5. Zdziwienie	264
6.6. Wnioski	270
6.7. Dalsze pytania, ograniczenia i wartości aplikacyjne	273
Bibliografia	277
Aneksy	293
Załącznik A. Wywiad do badania treści i struktury pojęć emocjonalnych	293
Załącznik B. Transkrypcja przykładowych wywiadów do badania treści i struktury pojęć emocjonalnych	299